

ด้านสังคม

ข้อมูลสถิติด้านสังคม เป็นข้อมูลที่ใช้สะท้อนภาพรวมสังคมของกรุงเทพมหานคร ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอทั้งหมด ๖ สาขา คือ สาขาประชากรและเคหะ แรงงาน การศึกษา สุขภาพ สวัสดิการสังคม และหญิงชาย

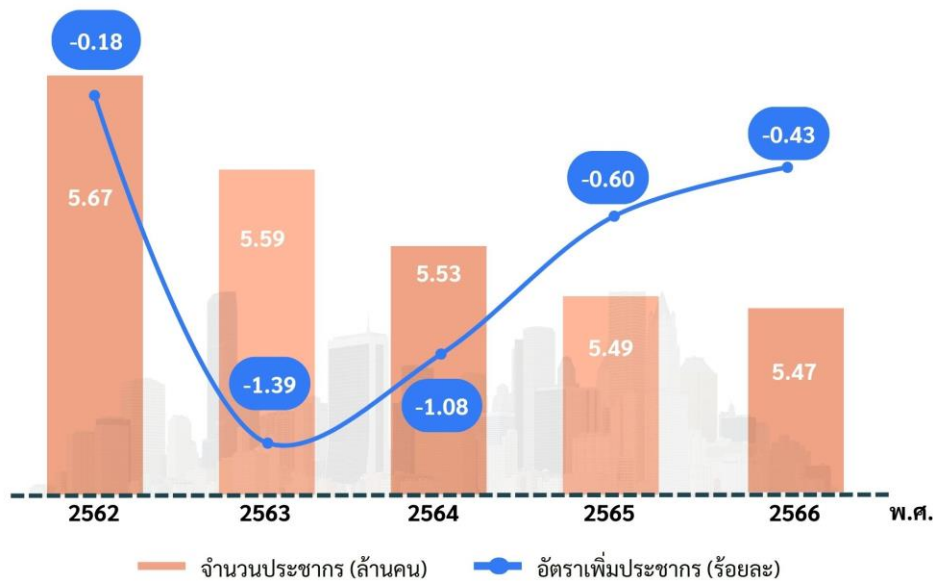
๑. ประชากรและเคหะ (Population and Housing)

ข้อมูลด้านประชากรและเคหะถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย วางแผนงานในด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งการจัดเตรียมงบประมาณ เพื่อจัดหาสาธารณูปโภคและบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ

แหล่งข้อมูลด้านประชากรหลัก ๆ ในรายงานเล่มนี้ มีด้วยกัน ๒ แหล่ง คือ ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลในแต่ละแหล่ง จะมีหลักการในการจัดเก็บแตกต่างกัน โดยข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ จะเป็นข้อมูลที่บันทึกการเกิด การตาย และการย้ายเข้า ย้ายออก ตามที่มีการแจ้งลงทะเบียนเท่านั้น ขณะที่ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทุกคนตามที่อยู่อาศัยจริง โดยไม่คำนึงว่าจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือไม่ โดยจัดทำทุก ๆ ๑๐ ปี การจัดเก็บข้อมูลอาจไม่สะท้อนโครงสร้างประชากรที่แท้จริง เนื่องจากการย้ายเข้าย้ายออกอยู่ตลอดเวลา การจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะครั้งล่าสุดคือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ เป็นข้อมูลจำนวนประชากรที่มีการแจ้งจดทะเบียนในทะเบียนบ้านเป็นรายปี ในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ จำนวนประชากรและอัตราการเพิ่มของประชากรในกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มลดลง จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครลดลง ร้อยละ ๓.๔ (จาก ๕.๖๗ ล้านคน เป็น ๕.๔๗ ล้านคน ในปี ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๖ ตามลำดับ) โดยในปี ๒๕๖๖ มีอัตราการเพิ่มของประชากร คิดเป็นร้อยละ -๐.๔๓ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประชากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการมีบุตร โดยมีบุตรน้อยลงหรือไม่มีเลย เนื่องจากปัจจัยด้านการเงินและเวลา รวมถึงความคาดหวังที่จะเลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี หรือเกิดจากการย้ายถิ่นตามแหล่งงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและการเกิดโรคระบาดติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) เมื่อปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

แผนภูมิ ๑ จำนวนและอัตราการเพิ่มของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

หมายเหตุ: อัตราการเพิ่มของประชากร $(r) = [\ln(P_n/P_0)/t] \times 100$

เมื่อ P_n คือ จำนวนประชากรปีใดๆ

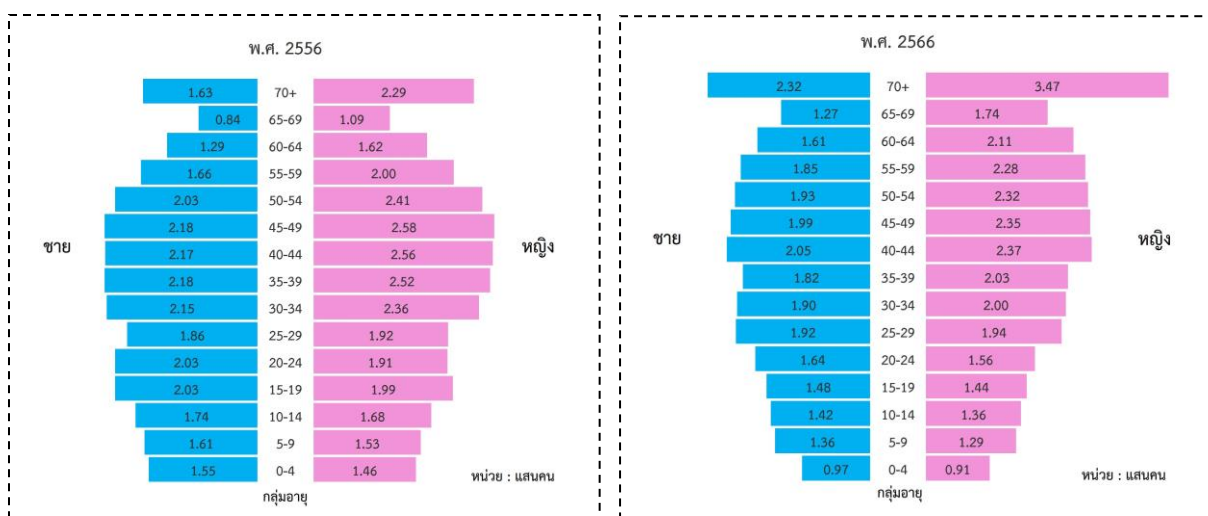
P_0 คือ จำนวนประชากรปีฐาน (ปีก่อนหน้าปีใดๆ ๑ ปี)

t คือ ระยะห่างระหว่างปีฐานถึงปีใดๆ และ $\ln$ คือ $\log_e$

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปี ๒๕๖๖ กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างประชากรเปลี่ยนไป เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างแบบผู้สูงอายุหรือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฐานของปิรามิด (ประชากรวัยเด็ก) มีขนาดแคบลง ขณะที่ส่วนบนของปิรามิด (ประชากรสูงอายุ) มีขนาดกว้างขึ้น หรือกล่าวได้ว่าประชากรวัยเด็ก (อายุ ๐ - ๑๔ ปี) มีแนวโน้มลดลงจากปี ๒๕๕๖ ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากจากปี ๒๕๕๖ เนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีบุตร และการบริการด้านสาธารณสุขที่ดีขึ้นทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น

แผนภูมิ ๒ ปิรามิดประชากร จำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ๒๕๖๖

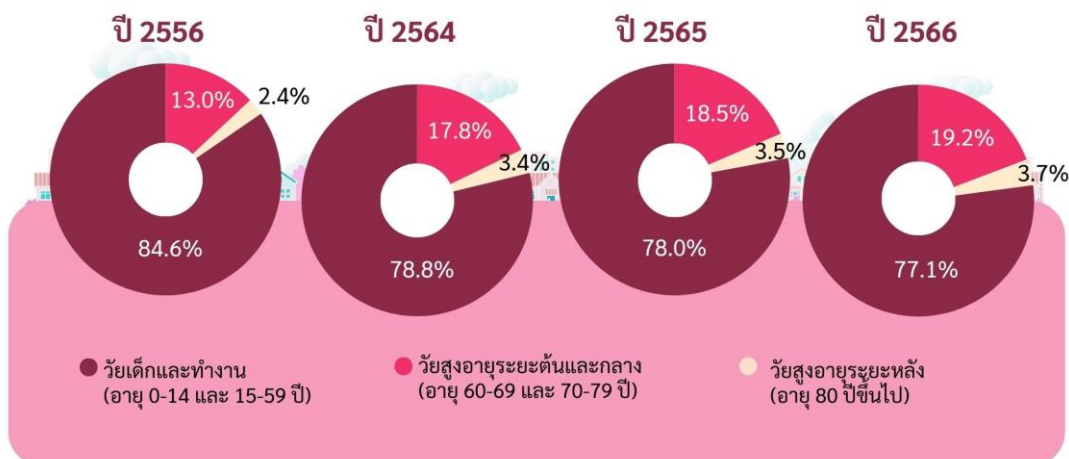

ที่มา: กรมการปกครอง

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประชากรไทยในหลายทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เป็นต้นมา คือมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่จำนวนเด็กเกิดลดน้อยลง สาเหตุอาจเนื่องมาจากการอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง พฤติกรรมการมีบุตร โดยมีบุตรเฉลี่ยอยู่ที่ ๑ คน หรือไม่มีเลยต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งลดลงจากในอดีต ทำให้ประชากรที่เกิดใหม่มีไม่เพียงพอที่จะทดแทนประชากรในรุ่นก่อนหน้า อีกทั้งอัตราการตายยังเพิ่มสูงขึ้นจาก ๗.๕ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๒ เป็น ๘.๙ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๕ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร จากการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ

จากข้อมูลกรมการปกครอง เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้สูงที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป พบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๓.๐ (จำนวน ๗.๔๒ แสนคน) ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๑๙.๒ (จำนวน ๑.๐๕ ล้านคน) ในปี ๒๕๖๖ และสัดส่วนผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ ๘๐ ปีขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒.๔ (จำนวน ๑.๓๕ แสนคน) ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๓.๗ (จำนวน ๒.๐๐ แสนคน) ในปี ๒๕๖๖ อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ รวมถึงการดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนเอง

แผนภูมิ ๓ สัดส่วนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

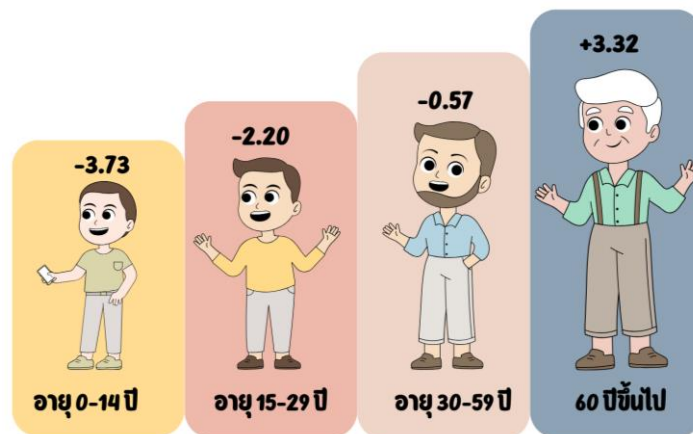

หมายเหตุ: สัดส่วนประชากร = $\frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละช่วงอายุ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มของประชากร พบว่า ปี ๒๕๖๖ ประชากรสูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ในกรุงเทพมหานคร มีอัตราการเพิ่มของประชากร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๓๒ (จาก ๑.๒๑ ล้านคนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๑.๒๕ ล้านคนในปี ๒๕๖๖) ในขณะที่ประชากรในกลุ่มวัยเด็ก (อายุ ๐ - ๑๔ ปี) และวัยแรงงาน (อายุ ๑๕ - ๕๙ ปี) มีอัตราการเพิ่มของประชากรลดลง โดยประชากรกลุ่มอายุ ๐ - ๑๔ ปี ลดลงร้อยละ ๓.๗๓ (จาก ๗.๖๐ แสนคน ในปี ๒๕๖๕ เป็น ๗.๓๒ แสนคนในปี ๒๕๖๖) กลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๙ ปี ลดลงร้อยละ ๒.๒๐ (จาก ๑.๐๒ ล้านคน ในปี ๒๕๖๕ เป็น ๑.๐๐ ล้านคนในปี ๒๕๖๖) และกลุ่มอายุ ๓๐ - ๕๙ ปี ลดลงร้อยละ ๐.๕๗ (จาก ๒.๕๐ ล้านคน ในปี ๒๕๖๕ เป็น ๒.๔๘ ล้านคนในปี ๒๕๖๖) ตามลำดับ

แผนภูมิ ๔ อัตราการเพิ่มของประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. ๒๕๖๖

หมายเหตุ: อัตราการเพิ่มของประชากร $(r) = [\ln(P_n/P_0)/t] \times 100$

เมื่อ P_n คือ จำนวนประชากรปีใดๆแต่ละกลุ่มอายุ

P_0 คือ จำนวนประชากรปีฐานแต่ละกลุ่มอายุ (ปีก่อนหน้าปีใดๆ ๑ ปี)

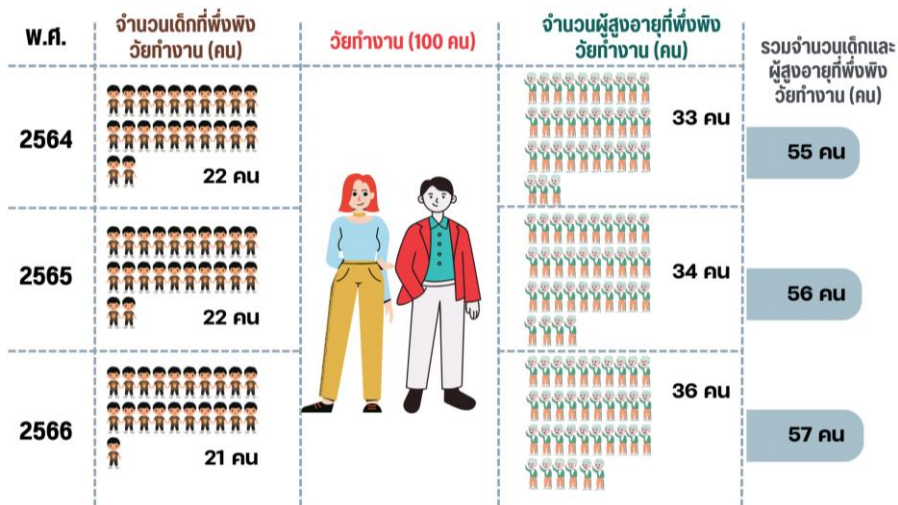
t คือ ระยะห่างระหว่างปีฐานถึงปีใดๆ และ $\ln$ คือ $\log_e$

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การที่ประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นผลทำให้ขาดแคลนประชากรวัยแรงงานตามมา ส่งผลให้ความสามารถในการผลิตลดลง ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลและมาตรฐานการครองชีพของประชากรลดน้อยลง การลงทุน การออมลดน้อยลง งบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา เช่น ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง หรือถูกละเลยการดูแลเอาใจใส่ ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนจึงควรร่วมมือกันให้ความสำคัญกับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำมากขึ้น มีการเตรียมการวางแผนการออม วางแผนก่อนเงินก่อนเกษียณ วางแผนการใช้ชีวิตในบั้นปลาย ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่าและไม่เป็นภาระของสังคมต่อไปในอนาคต

เมื่อพิจารณาอัตราการเป็นภาระของประชากรวัยสูงอายุในกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลทะเบียนราษฎร ในปี ๒๕๖๔ พบว่า ประชากรวัยแรงงาน (๑๕ - ๕๙ ปี) ๑๐๐ คน ต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) ๓๓ คน และเพิ่มขึ้นเป็น ๓๖ คน ต่อวัยแรงงาน ๑๐๐ คน ในปี ๒๕๖๖ โดยคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ในขณะที่อัตราการเป็นภาระวัยเด็ก (ผู้ที่มีอายุ ๐ - ๑๔ ปี) พบว่า มีแนวโน้มลดลง จาก ๒๒ คน ต่อประชากรวัยแรงงาน ๑๐๐ คน ในปี ๒๕๖๔ เป็น ๒๑ คน ต่อวัยแรงงาน ๑๐๐ คน ในปี ๒๕๖๖

แผนภูมิ ๕ อัตราการเป็นภาระของประชากร จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

หมายเหตุ: อัตราการเป็นภาระ = (จำนวนประชากรที่มีอายุ ๐ - ๑๔ ปี และอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป / จำนวนประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี) × ๑๐๐

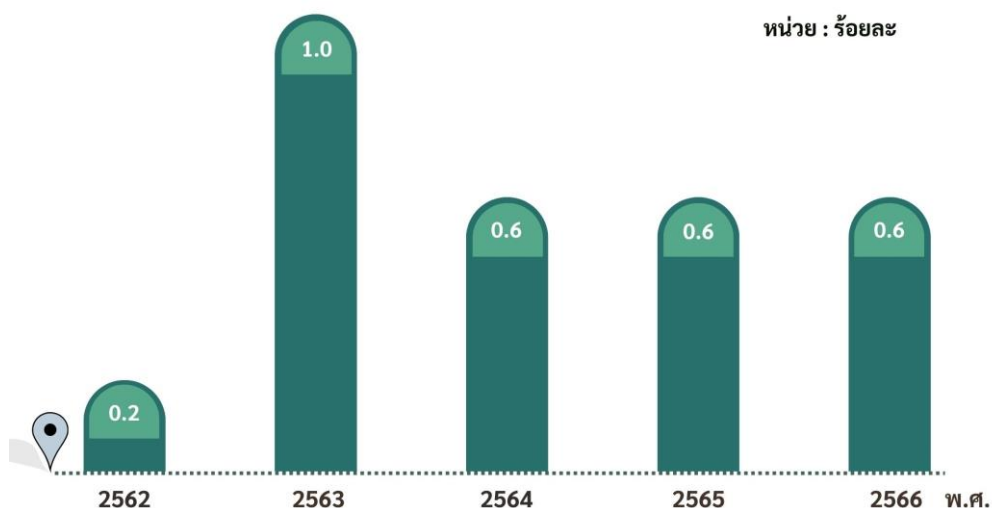
อัตราการเป็นภาระในวัยเด็ก = (จำนวนประชากรที่มีอายุ ๐ - ๑๔ ปี / จำนวนประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี) × ๑๐๐

อัตราการเป็นภาระในวัยชรา = (จำนวนประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป / จำนวนประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี) × ๑๐๐

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาประชากรในมิติการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นเป็นการย้ายสถานที่อยู่อาศัยจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง อาจเป็นการย้ายแบบถาวรหรือเป็นการย้ายแบบชั่วคราวก็ได้ โดยอาจจะย้ายถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ การศึกษา และการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่กลุ่มวัยที่ย้ายถิ่นจะเป็นวัยหนุ่มสาว วัยแรงงาน และผู้ที่มีการศึกษา โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครจะเป็นพื้นที่ที่มีการย้ายถิ่นมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รวมแหล่งงาน แหล่งรายได้ แหล่งการศึกษาและแหล่งสาธารณสุขไว้เป็นจำนวนมาก

แผนภูมิ ๖ อัตราการย้ายถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

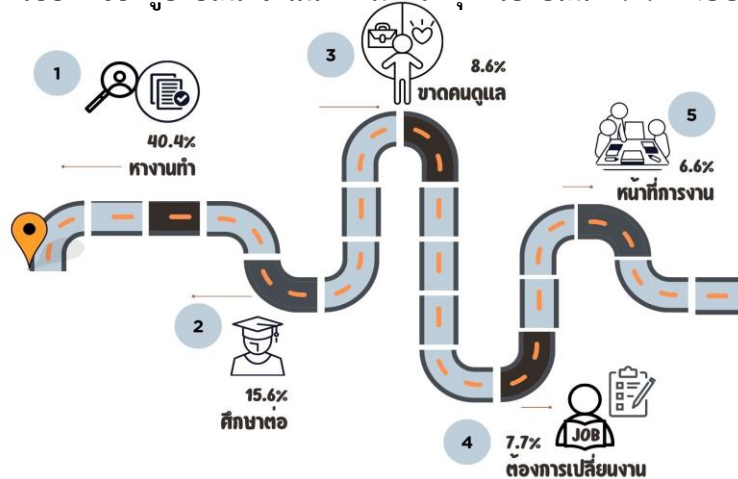

หมายเหตุ: อัตราการย้ายถิ่นตามเพศ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นแต่ละเพศ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งสิ้นแต่ละเพศ}} \times ๑๐๐$

ที่มา: สำรองการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การย้ายถิ่นในกรุงเทพมหานคร มีทั้งการย้ายถิ่นเข้าจากชนบทสู่เมือง เพื่อเข้ามาประกอบอาชีพ ในภาคอุตสาหกรรม ศึกษาต่อ และดำรงชีวิตในกรุงเทพมหานคร และย้ายถิ่นออกจากเมืองสู่ชนบท อาจจะมีเหตุผลเดียวกับการย้ายถิ่นเข้า หรือเพื่อหลบเลี่ยงความแออัดจากสังคมเมืองที่เต็มไปด้วยผู้คนและปัญหาของสังคมเมืองที่เกิดจากการรวมตัวของผู้คนจำนวนมากจนเกิดการแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบและเกิดปัญหาอาชญากรรมตามมาก็เป็นได้ จากแผนภูมิที่ ๖ พบว่าประชากรกรุงเทพมหานครมีอัตราการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๐.๖ ในปี ๒๕๖๖ (จาก ๑.๙๖ หมื่นคน เป็น ๕.๗๗ หมื่นคน) สำหรับสาเหตุหลักของการย้ายถิ่นในปี ๒๕๖๖ คือเพื่อหางานทำ การศึกษา และขาดคนดูแล

แผนภูมิ ๗ ร้อยละของผู้ย้ายถิ่น จำแนกตามสาเหตุการย้ายถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

หมายเหตุ: อัตราการย้ายถิ่นตามสาเหตุ = $\frac{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นแต่ละสาเหตุ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ย้ายถิ่นทั้งสิ้น}}$

ที่มา: สํารวจการย้ายถิ่นของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปี ๒๕๖๖ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครที่มีประชากรย้ายถิ่นเข้ามามากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ เขตคลองสามวา เขตบางเขน เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตลาดกระบัง ตามลำดับ ซึ่งจะสังเกตพบว่าเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งงานและแหล่งสถาบันการศึกษาที่เป็นนิคมด้วย ส่วนพื้นที่ที่มีประชากรย้ายถิ่นออกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ เขตสายไหม เขตประเวศ เขตราชเทวี เขตดอนเมือง และเขตคลองสามวา ตามลำดับ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแออัด ประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และบางพื้นที่เป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งงานและสถาบันการศึกษา

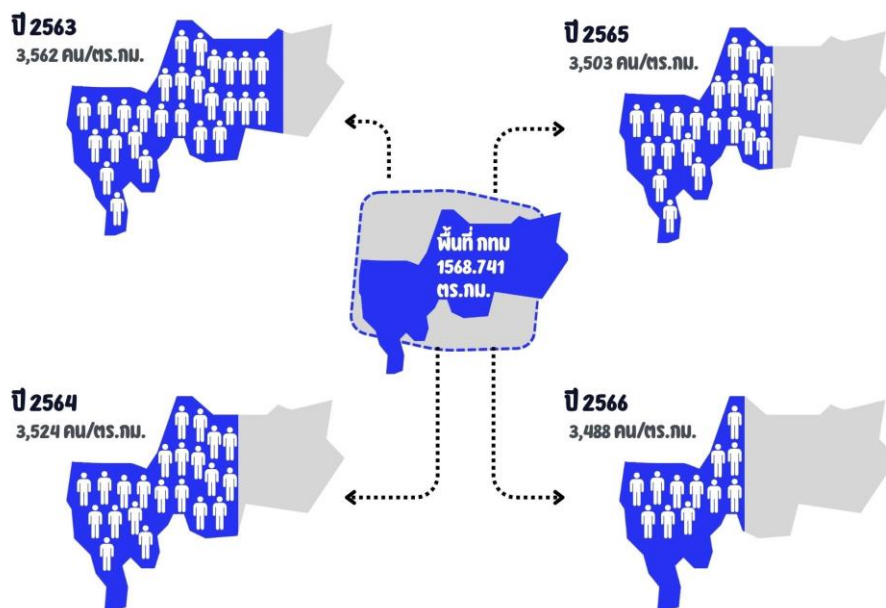
แผนภูมิ ๘ จำนวนการย้ายเข้าและย้ายออก
จำแนกตามเขต พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่มา : กรมการปกครอง

กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงและการกระจายตัวต่ำมาอย่างยาวนาน เนื่องด้วยพื้นที่ที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก แต่เป็นเมืองหลวงของประเทศ และเป็นแหล่งรวมการประกอบอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข และการคมนาคมที่สะดวกสบาย แต่เมื่อไม่กี่ปีมานี้ ความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานครเริ่มมีแนวโน้มลดลง จากข้อมูลของกรมการปกครอง พบว่า ความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มลดลงจาก ๓,๕๖๒ คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี ๒๕๖๓ เป็น ๓,๔๘๘ คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี ๒๕๖๖ ซึ่งอาจต่ำกว่าความเป็นจริงบ้าง เพราะไม่ได้ครอบคลุมกลุ่มคนที่เข้ามาอยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร โดยไม่ย้ายทะเบียนบ้านและผู้ที่มาทำงานหรือเรียนแบบเช้าไป-เย็นกลับ หรือที่เรียกกันกลุ่มนี้ว่าประชากรแฝงกลางวัน

แผนภูมิ ๙ ความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

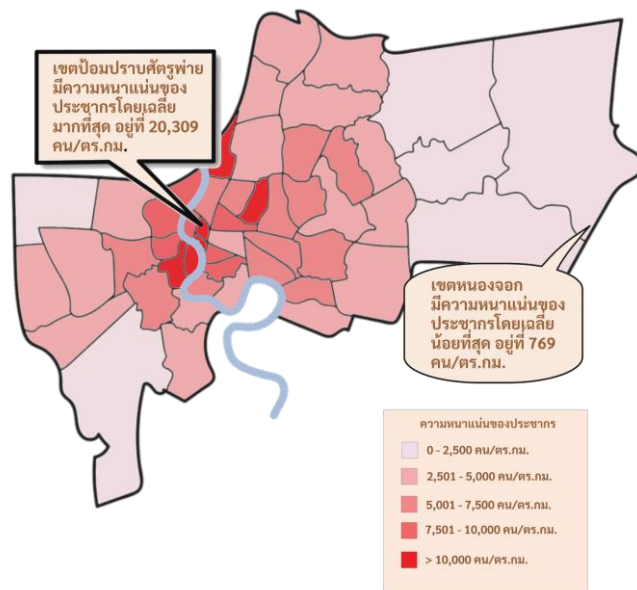

หมายเหตุ: ความหนาแน่นของประชากร = $\frac{\text{จำนวนประชากรกรุงเทพมหานคร}}{\text{พื้นที่กรุงเทพมหานคร}}$

ที่มา: ข้อมูลกรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งย่อยเขตลงไป พบว่า ในแต่ละพื้นที่ที่มีความหนาแน่นมาก อาจเนื่องมาจากพื้นที่ที่มีขนาดเล็กหรือเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยรวมตัวกันอยู่มาก ในปี ๒๕๖๖ เขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีความหนาแน่นอยู่ที่ ๒๐,๓๐๙ คนต่อตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่มีขนาดเล็กมากแต่มีผู้คนรวมตัวกันเยอะ และเขตพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด คือ เขตหนองจอก มีความหนาแน่นอยู่ที่ ๗๖๙ คนต่อตารางกิโลเมตร เนื่องมาจากพื้นที่มีขนาดใหญ่ และยังเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมมากกว่าอุตสาหกรรม

แผนภูมิ ๑๐ ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย จำแนกตามเขต พ.ศ. ๒๕๖๖

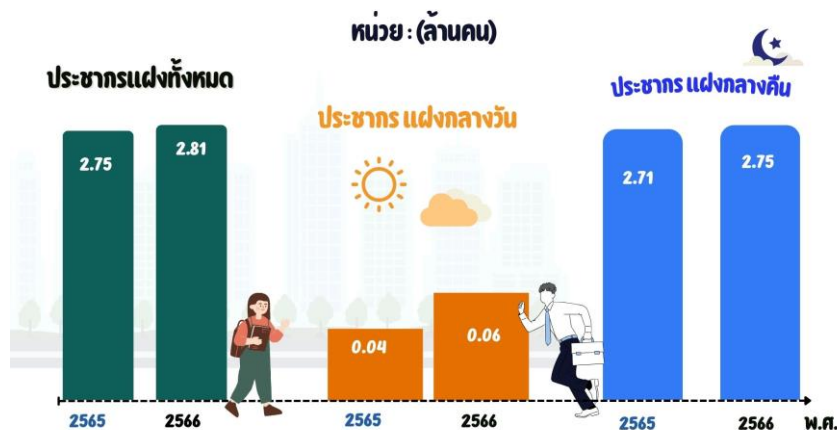
หมายเหตุ: ความหนาแน่นของประชากรตามเขต = $\frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละเขต}}{\text{พื้นที่แต่ละเขต}}$

ที่มา: กรมการปกครอง คำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประชากรแฝง คือ ประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัย มาเรียนหนังสือ มาทำงานในจังหวัดนั้น ๆ โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้าน ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย โดยไม่มีการย้ายทะเบียนบ้าน จากการสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร พบว่า ประชากรแฝงในกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๖๖ มีจำนวนทั้งสิ้น ๒.๘๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๖.๒ ของประชากรกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเป็นประชากรแฝงกลางคืน ๒.๗๕ ล้านคน และประชากรแฝงกลางวัน ๐.๐๖ ล้านคน

หากทำการเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๕ ประชากรแฝงมีจำนวนเพิ่มขึ้น ๐.๐๖ ล้านคน (จาก ๒.๗๕ ล้านคน เป็น ๒.๘๑ ล้านคน) ประชากรแฝงกลางวันมีจำนวนเพิ่มขึ้น ๐.๐๔ ล้านคน (จาก ๒.๗๑ ล้านคน เป็น ๒.๗๕ ล้านคน) และประชากรแฝงกลางวันเพิ่มขึ้น ๐.๐๒ ล้านคน (จาก ๐.๐๔ ล้านคน เป็น ๐.๐๖ ล้านคน) ซึ่งข้อมูลประชากรแฝงนี้ จะสามารถนำไปใช้บริหารจัดการบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น บริการสาธารณสุข การจัดการขยะมูลฝอย เป็นต้น

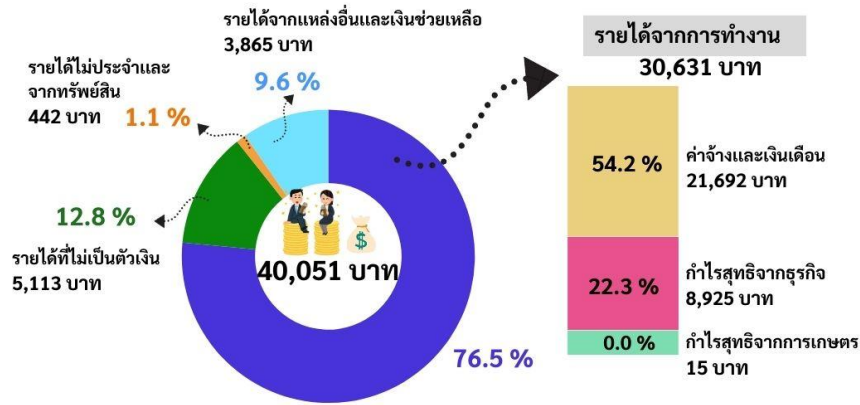
แผนภูมิ ๑๑ เปรียบเทียบจำนวนประชากรแฝง พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ที่มา: รายงานสรุปผลที่สำคัญประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รายได้ของครัวเรือน เป็นการบ่งบอกความสามารถทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกในครัวเรือน จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี ๒๕๖๖ พบว่า ครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ ๔๐,๐๕๑ บาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน ๓๐,๖๓๑ บาท ได้แก่ ค่าจ้างและเงินเดือน กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ และกำไรสุทธิจากการทำเกษตร

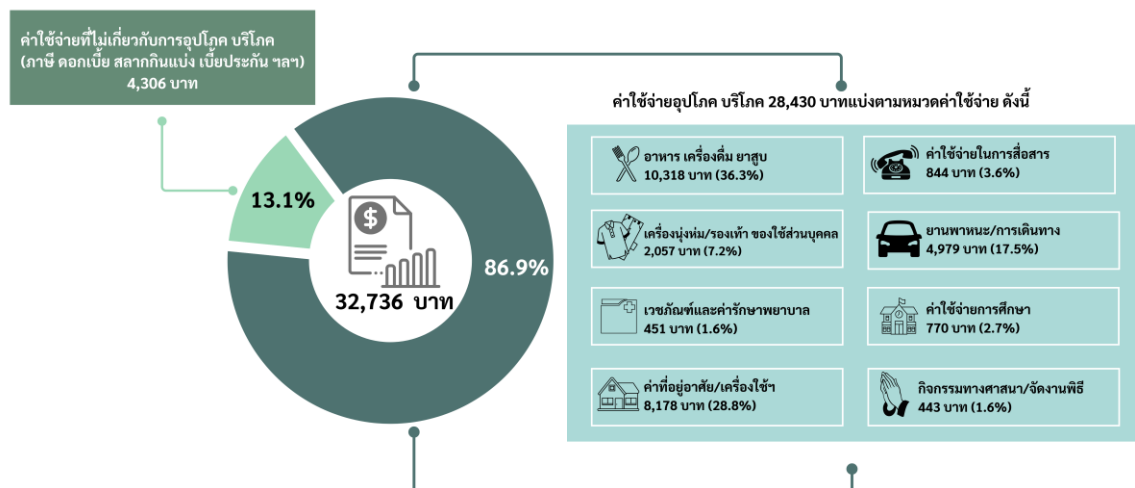
แผนภูมิ ๑๒ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่มา : สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การใช้ชีวิตในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายหลายรายการ เช่น ค่าที่อยู่อาศัย ค่าอาหาร ค่าของใช้ในชีวิตประจำวัน ค่าเดินทาง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันเกิดภาวะเงินเฟ้อ สินค้าและบริการต่างๆราคาแพงขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูงขึ้นมาก จากผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี ๒๕๖๖ พบว่า ครัวเรือนกรุงเทพมหานคร มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ ๓๒,๗๓๖ บาท คิดเป็นมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ๒๘,๔๓๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายหมวดอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ สูงสุดถึง ๑๐,๓๑๘ บาท

แผนภูมิ ๑๓ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่มา : สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๒. แรงงาน (Labor Force)

ปัจจุบันประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคอุตสาหกรรม ๔.๐ ที่ใช้เทคโนโลยีและระบบควบคุมอัตโนมัติ (ระบบ Automation) และเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีมาแทนที่แรงงานมนุษย์ ส่งผลให้การจ้างงานลดลง ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และสาธารณสุข ทำให้อายุเฉลี่ยของประชากรยืนยาวขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้ครัวเรือนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการณ์บุตร ทำให้เด็กเกิดน้อยลง เกิดการขาดแคลนประชากรวัยแรงงาน ซึ่งจำนวนแรงงานอาจไม่เพียงพอความต้องการของภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พบว่า อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประชากรกรุงเทพมหานครยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๖๙.๗ ปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๗๒.๕ ปี ๒๕๖๖ สอดคล้องกับอัตราการมีงานทำที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙๘.๗ ปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๙๙.๐ ปี ๒๕๖๖ ในขณะที่อัตราการว่างงานลดลงจากร้อยละ ๑.๒ ปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๑.๐ ปี ๒๕๖๖ สำหรับปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) ส่งผลให้ประชาชนตกงานมากขึ้น ทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑.๒ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๒.๐ และ ๓.๗ ในปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครยังคงมีการจ้างงานอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสวนทางกับพื้นที่อื่นที่อัตราการมีงานทำลดน้อยลง จึงส่งผลให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครมากขึ้น

ตาราง ๑ จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

สถานภาพแรงงาน	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป	7,627,750	7,651,380	7,665,720	7,859,110	7,878,300
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (กำลังแรงงานรวม)	 หน่วย:คน				
ผู้มีงานทำ	5,246,100	5,287,680	5,180,320	5,634,880	5,652,260
ผู้ว่างงาน	61,080	110,400	201,050	65,050	56,580
กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	8,990	6,870	2,820	-	780
ผู้อยู่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน					
ทำงานบ้าน	668,900	610,200	606,640	581,520	545,780
เรียนหนังสือ	549,100	529,060	492,530	450,010	485,770
อื่นๆ	1,093,560	1,107,170	1,182,360	1,127,660	1,137,140
อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน	69.7	70.6	70.2	72.5	72.5
อัตราการมีงานทำ	98.7	97.8	96.2	98.9	99.0
อัตราการว่างงาน	1.2	2.0	3.7	1.1	1.0

หมายเหตุ 1/ ได้แก่ ยังเด็กหรือชรา ป่วย พิการจนไม่สามารถทำงานได้ ต้องการพักผ่อน และเกษียณการทำงาน

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน = $(\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน} \times 100) / \text{ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป}$

อัตราการมีงานทำ = $(\text{ผู้มีงานทำ} \times 100) / \text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}$

อัตราการว่างงาน = $(\text{ผู้ว่างงาน} \times 100) / \text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน}$

ที่มา: สสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2562 - 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน พบว่า ประชากรกรุงเทพมหานครที่มีกลุ่มอายุ ๓๐ - ๔๙ ปี มีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานค่อนข้างสูง ในขณะที่ผู้สูงอายุ (กลุ่มอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) และเด็กอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี มีแนวโน้มของอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มสูงขึ้นจากอดีต โดยกลุ่มผู้สูงอายุมีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๑.๑ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๓๗.๖ ในปี ๒๕๖๖ และเด็กอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี มีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๒.๐ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๑๓.๐ ในปี ๒๕๖๖ ซึ่งอาจสอดคล้องกับประชากรวัยแรงงานที่ลดน้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุและเด็กต้องทำงานเพื่อดูแลตนเองหรือแบ่งเบาภาระทางครอบครัว

ตาราง ๒ อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

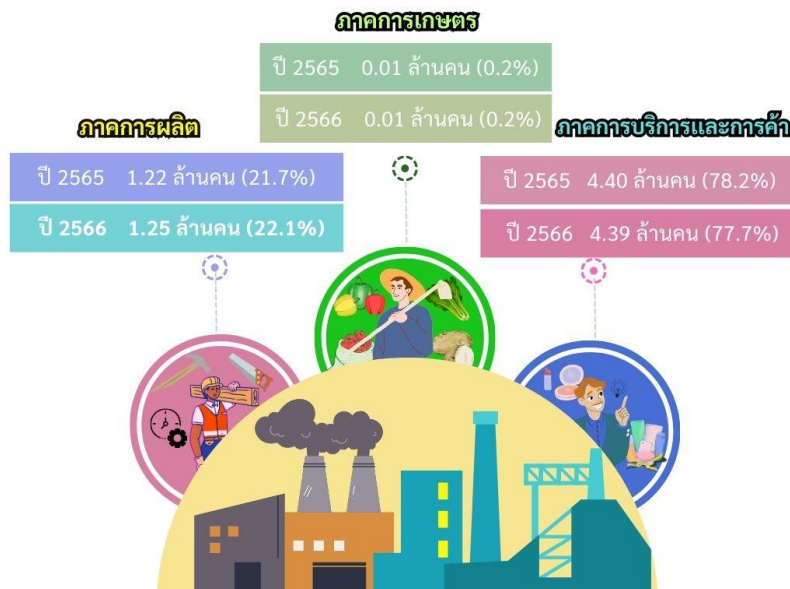
กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
15-19	12.0	11.8	8.9	12.1	13.0
20-24	53.9	54.5	55.0	64.6	64.9
25-29	90.4	90.2	87.4	90.2	87.3
30-34	89.1	90.4	90.2	92.4	90.9
35-39	90.1	90.5	88.1	92.1	90.5
40-49	86.5	89.5	90.5	91.8	89.5
50-59	76.0	78.2	79.7	77.6	83.5
60 ปี ขึ้นไป	21.1	22.2	22.9	25.4	37.6

หมายเหตุ: อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานตามกลุ่มอายุ = $\frac{\text{ผู้อยู่ในกำลังแรงงานแต่ละกลุ่มอายุ}}{\text{ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ละกลุ่มอายุ}} \times 100$

ที่มา: สำนักรวบรวมการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2562 - 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี ๒๕๖๖ พบว่า ผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการบริการและการค้า จำนวน ๔.๓๙ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗ รองลงมาคือ ภาคการผลิต จำนวน ๑.๒๕ ล้านคน (ร้อยละ ๒๒.๑) และภาคเกษตรกรรม จำนวน ๐.๐๑ ล้านคน (ร้อยละ ๐.๒) เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับปี ๒๕๖๕ จะพบว่าผู้ทำงานในภาคการบริการและการค้า มีการจ้างงานลดลง (จาก ๔.๔๐ ล้านคน เป็น ๔.๓๙ ล้านคน) ภาคการผลิตมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น (จาก ๑.๒๒ ล้านคน เป็น ๑.๒๕ ล้านคน) อาจเนื่องมาจากการจ้างแรงงานต่างด้าวมากขึ้น ซึ่งไม่ต้องใช้ทักษะในการทำงานสูง ค่าจ้างต่ำ และตรงความต้องการของผู้ประกอบการ ส่งผลก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานของแรงงานไทยเพิ่มสูงขึ้น และเกิดปัญหาการทำงานต่ำกว่าระดับ เนื่องจากมีแรงงานบางส่วนที่ยอมทำงานต่ำกว่าระดับความรู้ ความสามารถ เพื่อเลี่ยงปัญหาการตกงาน

แผนภูมิ ๑๔ จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำ จำแนกตามภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ที่มา: สำนักรวบรวมการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การศึกษาของแรงงานไทยเป็นสิ่งที่สะท้อนว่า แรงงานไทยจะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแรงงานมีทักษะและก้าวไปสู่ประเทศที่ต้องแรงงานมีทักษะหรือไม่ จากข้อมูลสำนักรวบรวมการทำงานของประชากร พบว่า ในปี ๒๕๖๖ ผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามากที่สุด ๒.๑๕ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐ รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑.๑๗ ล้านคน (ร้อยละ ๒๐.๗) ระดับประถมศึกษา ๙.๘๑ แสนคน (ร้อยละ ๑๗.๔) ตามลำดับ

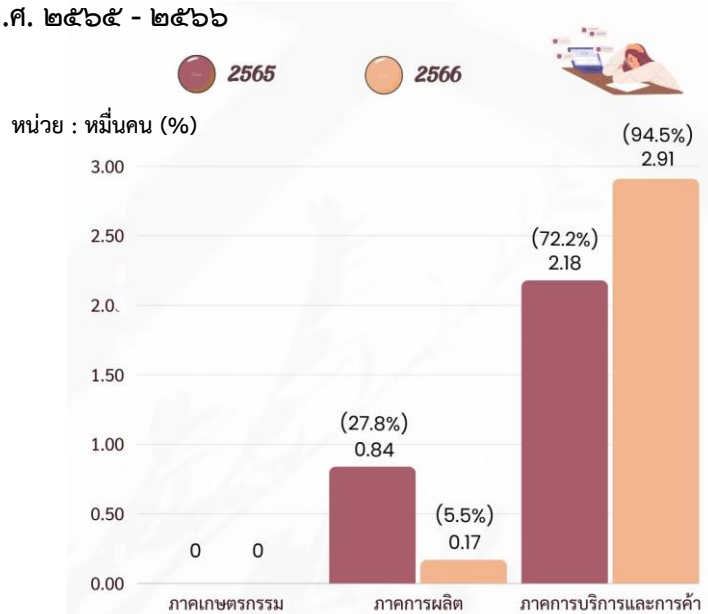
แผนภูมิ ๑๕ ร้อยละของผู้มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่มา: สำนักรวบรวมการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้ว่าจ้างงานในกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยทำงานมาก่อนในภาคการบริการ และการค้า ๒.๙๑ หมื่นคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕ รองลงมาคือ ภาคการผลิต ๐.๑๗ หมื่นคน (ร้อยละ ๕.๕) เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับปี ๒๕๖๕ พบว่า ผู้ว่าจ้างงานที่เคยทำงานมาก่อนในภาคการบริการและการค้ามีจำนวนเพิ่มขึ้น (จาก ๒.๑๘ หมื่นคน เป็น ๒.๙๑ หมื่นคน) ในขณะที่ภาคการผลิตลดลง (จาก ๐.๘๔ หมื่นคน เป็น ๐.๑๗ หมื่นคน)

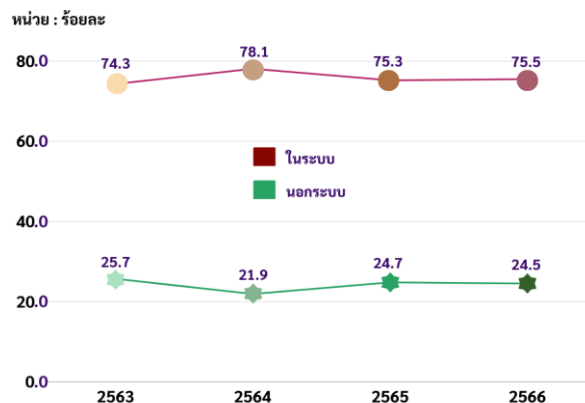
แผนภูมิ ๑๖ จำนวนและร้อยละของผู้ว่าจ้างงาน จำแนกตามภาคอุตสาหกรรมที่เคยทำงานมาก่อน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ที่มา: สำนักรวบรวมการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2565 - 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แรงงานนอกระบบ เป็นแรงงานที่ทำงานโดยที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือหลักประกันทางสังคม ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้เป็นแรงงานที่มีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโต แต่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือสวัสดิการทางสังคมต่างๆ ทำให้คุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการทำงานพัฒนาได้น้อย แต่ปัจจุบันมีการเชิญชวนให้แรงงานนอกระบบได้เข้าถึงความคุ้มครองและสวัสดิการต่างๆ ด้วยการสมัครเป็นผู้ประกันตามมาตรา ๔๐ ของสำนักงานประกันสังคม จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี ๒๕๖๖ พบว่า แรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานครมีจำนวน ๕.๖๕ ล้านคน (ร้อยละ ๒๔.๕) หากเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๓ จะพบว่าแรงงานนอกระบบมีแนวโน้มลดลง

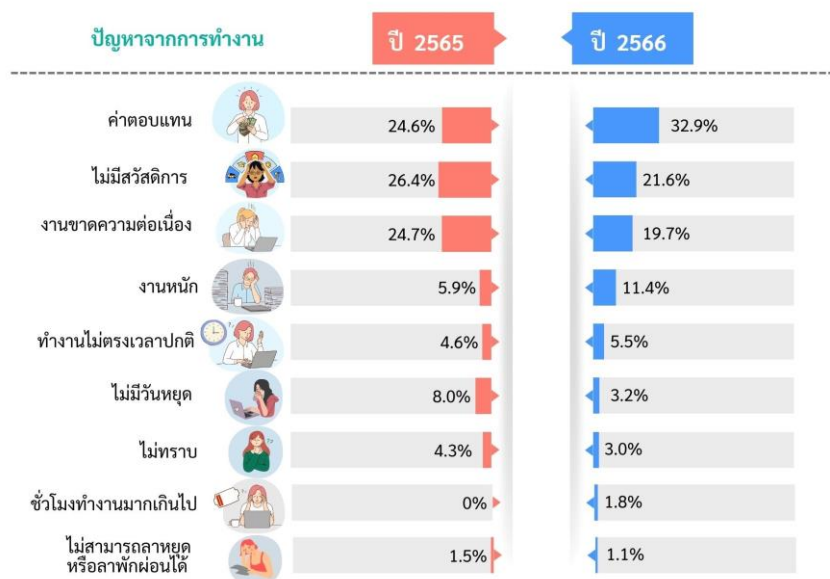
แผนภูมิ ๑๗ ร้อยละของผู้มีงานทำในระบบและนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

ที่มา: สำนักรวบรวมแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากความต้องการความคุ้มครองและสวัสดิการทางสังคมต่าง ๆ แล้ว ปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการลดลงของแรงงานนอกระบบอีกด้านหนึ่งคือ ปัญหาจากการทำงาน ซึ่งความเป็นจริงปัญหาจากการทำงาน สามารถพบได้ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ แต่ด้วยการได้รับสวัสดิการทางด้านสังคมที่แตกต่างกัน จึงทำให้แรงงานนอกระบบประสบปัญหามากกว่า จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี ๒๕๖๖ พบว่า แรงงานนอกระบบในกรุงเทพมหานครที่มีปัญหาจากการทำงาน จำนวน ๓.๒๓ แสนคน ปัญหาที่พบจากการทำงานมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องค่าตอบแทน ร้อยละ ๓๒.๙ รองลงมาคือปัญหาการไม่ได้รับสวัสดิการ ร้อยละ ๒๑.๖ ปัญหาด้านความต่อเนื่อง ร้อยละ ๑๙.๗ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาจากการทำงานที่มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ปัญหาเรื่องค่าตอบแทน งานหนัก ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ และชั่วโมงทำงานมากเกินไป

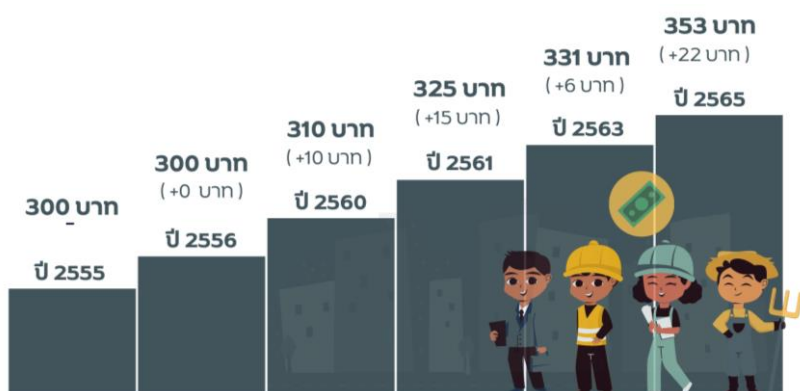
แผนภูมิ ๑๘ ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหาจากการทำงาน พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

เมื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ พบว่า ปี ๒๕๖๕ ค่าจ้างที่แรงงานในกรุงเทพมหานครได้รับต่อวัน คือ ๓๕๓ บาท ซึ่งเมื่อนำไปพิจารณาร่วมกับค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครัวเรือนกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ที่ ๓๑,๘๖๖.๗ บาทต่อเดือน หรือเฉลี่ยวันละมากกว่า ๑,๐๐๐ บาท ก็จะถือว่า ค่าจ้างที่แรงงานได้รับต่อวันยังไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับปัญหาค่าตอบแทนที่เป็นปัญหาที่พบได้มากที่สุด

แผนภูมิ ๑๙ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕

ที่มา: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

๓. การศึกษา (Education)

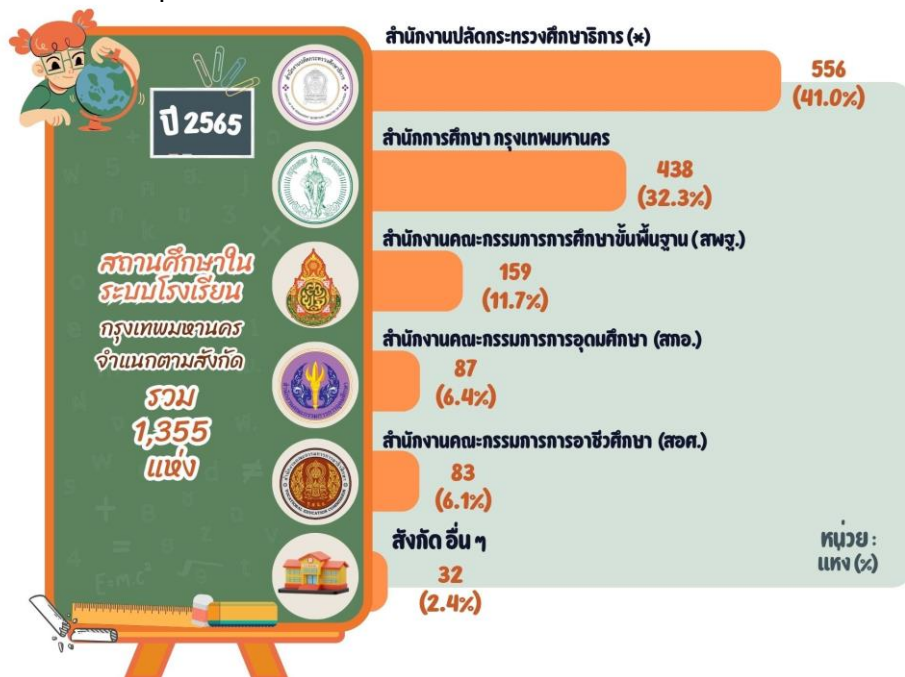
การศึกษาเป็นหนทางแห่งการพัฒนาชีวิตและสร้างความมั่นคง เมื่อประชาชนในประเทศได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ หรือสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึงก็จะส่งผลให้สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ และมีศักยภาพที่จะแข่งขันกับนานาประเทศได้ สำหรับประเทศไทยนั้น ได้ให้ความสำคัญและพัฒนาด้านการศึกษามาโดยตลอด มีกฎหมายให้เด็กต้องได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับหรือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ดำเนินมาจนถึงฉบับที่ ๑๓ ได้กำหนดนโยบาย การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล ทำการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย และส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ระบบการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการจัดระบบการศึกษาเป็นขั้น ประถมศึกษา ๖ ปี (๖ ระดับชั้น) การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) และการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี (๓ ระดับชั้น) หรือระบบ ๖-๓-๓

นอกจากนั้นระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษาในระบบ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาขั้นอุดมศึกษา โดยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งมีจำนวนปีการศึกษารวมไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี และการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่นๆ ไม่มีกำหนดเวลา ไม่มีข้อจำกัดใดๆ

ในปี ๒๕๖๕ กรุงเทพมหานคร มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียนอยู่ทั้งสิ้น ๑,๓๕๕ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ๕๕๖ แห่ง (ร้อยละ ๔๑.๐) รองลงมาเป็นสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย ๔๓๘ แห่ง (ร้อยละ ๓๒.๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ๑๕๙ แห่ง (ร้อยละ ๑๑.๗) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ๘๗ แห่ง (ร้อยละ ๖.๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๘๓ แห่ง (ร้อยละ ๖.๑) และสังกัดอื่น ๆ ๓๒ แห่ง (ร้อยละ ๒.๔)

แผนภูมิ ๒๐ จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด
ในกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๖๕

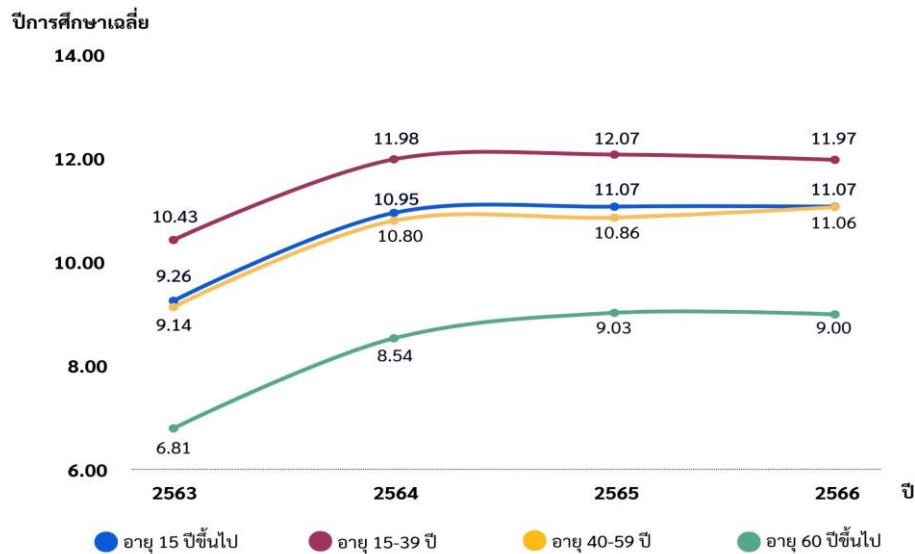
หมายเหตุ : สังกัดอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงกลาโหม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วิทยาลัยพยาบาล ตำรวจ

(*) จำนวนโรงเรียนในประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีการนับซ้ำ เนื่องจากมีบางโรงเรียนเปิดสอนมากกว่าหนึ่งประเภทการศึกษา

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉลี่ย ๐.๑ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึง พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งในพ.ศ. ๒๕๖๖ ประชากรไทยวัยแรงงานในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ ๑๑.๐๗ ปี หรือมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจากเป้าหมายใน พ.ศ. ๒๕๗๙ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติอยู่ที่ ๑๒.๕ ปี หรือมีการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างต่ำ ซึ่งปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่ายังห่างจากค่าเป้าหมาย ๑.๔๓ ปี ทำให้การคาดการณ์จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเมื่อสิ้นสุดแผนการศึกษาแห่งชาติใน พ.ศ. ๒๕๗๙ อยู่ที่ประมาณ ๑๑.๒๕ ปี ห่างจากค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องร่วมกันผลักดันประชากรไทยกลุ่มอายุ ๑๕ - ๓๙ ปี เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถพัฒนาส่งเสริมเพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีความรู้ที่สามารถต่อยอดวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้นเพื่อสร้างโอกาสให้เพิ่มพูนความรู้ และเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

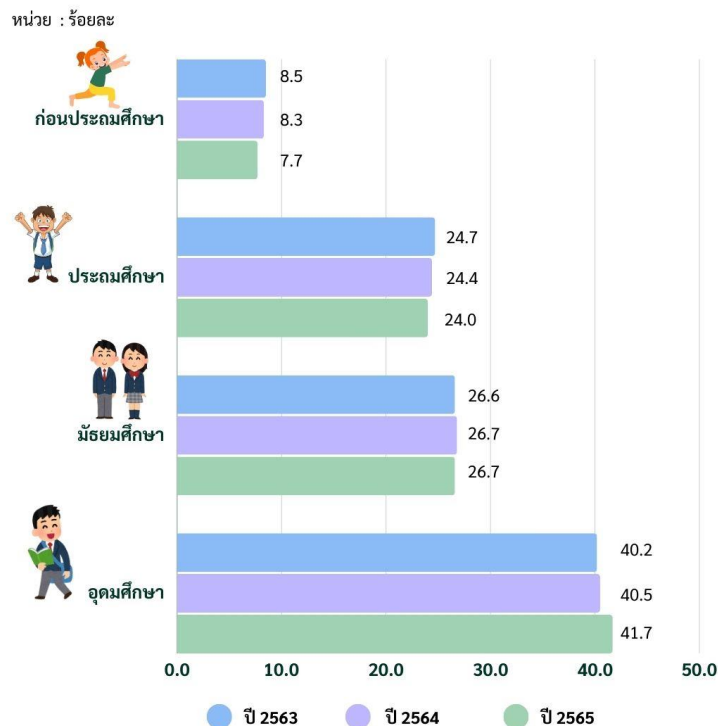
แผนภูมิ ๒๑ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ
พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

ที่มา : สํารวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

จากสถิติการศึกษาของประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ กรุงเทพมหานครมีนักเรียน นักศึกษาทั้งสิ้น ๑.๕ ล้านคน โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นอุดมศึกษา ๐.๖๒ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗ รองลงมาเป็นเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ๐.๔๐ ล้านคน (ร้อยละ ๒๖.๖) เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ๐.๓๖ ล้านคน (ร้อยละ ๒๔.๐) และเรียนในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ๐.๑๑ ล้านคน (ร้อยละ ๗.๗)

แผนภูมิ ๒๒ ร้อยละของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ความสามารถในการอ่านและเข้าใจข้อความง่าย ๆ เป็นหนึ่งในทักษะขั้นพื้นฐานที่สุดที่เด็กสามารถเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ในหลาย ๆ ประเทศพบว่าเด็กที่ได้เรียนในโรงเรียนนานถึง ๖ ปี แต่ไม่สามารถอ่านและเข้าใจข้อความง่าย ๆ ได้ดังที่ปรากฏในผลการประเมินระดับภูมิภาค เช่น โครงการวัดผลการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (the Southeast Asia Primary Learning Metrics: SEA-PLM) ห้องปฏิบัติการละตินอเมริกาสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษา (the Latin American Laboratory for Assessment of the Quality of Education: LLECE) โครงการวิเคราะห์ระบบการศึกษาขององค์กร CONFEMEN (the Analysis Programme of the CONFEMEN Education Systems (PASEC)) ๑๖ และสมาคมตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในแอฟริกาใต้และตะวันออก (the Southern and Eastern Africa Consortium for Monitoring Educational Quality: SACMEQ) การเรียนรู้หนังสือตั้งแต่ชั้นปีแรก ๆ ของระดับประถมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากการเรียนรู้จะเป็นเรื่องยากขึ้นในชั้นปีหลัง ๆ สำหรับผู้ที่ไม่ทัน

จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย ที่มีการประเมินทักษะการอ่านใช้เนื้อเรื่องสั้น ๆ และคำถามทดสอบความเข้าใจ ๕ ข้อ (ความเข้าใจตามตัวอักษร ๓ ข้อ และการตีความ ๒ ข้อ) พบว่า ร้อยละของเด็กกรุงเทพมหานคร อายุ ๗ - ๑๔ ปี ที่อ่านคำศัพท์ในเนื้อเรื่องถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๐ เด็กที่ตอบคำถามถูกต้อง (เกี่ยวกับความเข้าใจตามตัวอักษร ๓ ข้อ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๐ เกี่ยวกับการตีความ ๒ ข้อ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑) และเด็กที่มีทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕

แผนภูมิ ๒๓ ร้อยละของเด็กกรุงเทพมหานคร อายุ ๗ - ๑๔ ปี ที่มีทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน
จำแนกความสำเร็จในการทำกิจกรรมการอ่านขั้นพื้นฐานเป็นภาษาไทย ๓ กิจกรรม
พ.ศ. ๒๕๖๕

ที่มา: สำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทักษะการคำนวณขั้นต้นที่แข็งแกร่งระหว่างการเรียนในชั้นปีแรก ๆ มีความสำคัญต่อความสำเร็จด้านคณิตศาสตร์ในชั้นปีหลัง นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นทักษะที่มีความต้องการอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานที่มีการแข่งขันกันสูง ส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้ทักษะด้านคณิตศาสตร์ไม่มากนักน้อย ดังนั้น ความรู้ทางคณิตศาสตร์ขั้นต้นจึงเป็นตัวทำนายหลักของความสำเร็จทางวิชาการในภายหลัง และความสำเร็จด้านคณิตศาสตร์ในอนาคตเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางแนวคิดที่มั่นคงในระยะเริ่มต้น

เมื่อพิจารณากิจกรรมการคำนวณขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีอายุ ๗ - ๑๔ ปี จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พบว่า เด็กในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีทักษะการคำนวณขั้นพื้นฐานจำแนกตามกิจกรรมการจำแนกตัวเลข ร้อยละ ๙๔.๗ รองลงมา กิจกรรมการอ่านตัวเลขสำเร็จและถูกต้อง ร้อยละ ๙๓.๐ กิจกรรมการบวก ร้อยละ ๙๐.๗ กิจกรรมอนุกรมเลข ร้อยละ ๗๘.๕ และเด็กที่มีทักษะการคำนวณขั้นพื้นฐาน ร้อยละ ๗๔.๘

แผนภูมิ ๒๔ ร้อยละของเด็กกรุงเทพมหานคร อายุ ๗ - ๑๔ ปี ที่มีทักษะการคำนวณขั้นพื้นฐานจำแนกตามความสำเร็จในการทำกิจกรรมการคำนวณขั้นพื้นฐาน ๔ กิจกรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

● **กิจกรรมการคำนวณขั้นพื้นฐาน** ●

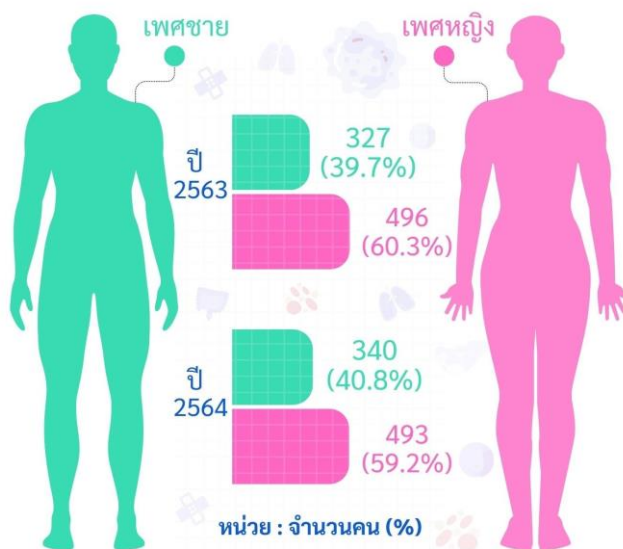
ที่มา: สำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๔. สุขภาพ (Health)

ประเทศไทยมีการขยายความครอบคลุมของระบบสาธารณสุข ขยายการให้บริการสุขภาพในระดับต่างๆ ทั้งในส่วนของการบริการสุขภาพระดับต้น หรือระดับปฐมภูมิ (Primary care) ที่ให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพทั่วไป และการป้องกันโรค ได้แก่ สถานีอนามัยและโรงพยาบาลชุมชน หรือระดับตติยภูมิ (Tertiary care) ที่เป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการรักษาพยาบาลในโรคที่มีความสลับซับซ้อน ต้องการความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และต้องใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่มีราคาแพง รวมถึงการมีนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ที่เป็นหลักประกันให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ทำให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย ฐานะยากจน สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุข และลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพได้มาก ทั้งนี้ เป้าหมายความท้าทายด้านสุขภาพของประเทศไทย คือ หาแนวทางทำให้ประชาชนดูแลสุขภาพ เพื่อป้องกันการเกิดโรคมามากกว่าหาวิธีในการรักษา

จากข้อมูลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พบว่า ในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖) ประชากรชาวกรุงเทพมหานครมีอาการป่วยลดลง จากร้อยละ ๑๖.๐๘ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๑๔.๖๒ ในปี ๒๕๖๖ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติสาธารณสุข พบว่ามีอัตราการป่วยในหลายโรคที่สำคัญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโรคมะเร็งและเนื้องอก ซึ่งส่งผลให้อัตราการตายด้วยโรคมะเร็งสูงที่สุด จากข้อมูลของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๖๔ มีผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่ในเขตบริการสุขภาพกรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๘๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔ ของผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่ทั้งประเทศ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๔๐.๘ และเพศหญิง ร้อยละ ๕๙.๒ เมื่อทำการเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๓ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๒ (จาก ๘๒๓ คน ในปี ๒๕๖๓ เป็น ๘๓๓ คน ในปี ๒๕๖๔) สาเหตุส่วนใหญ่อาจเนื่องมาจากความเครียดและพฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่ไม่เหมาะสม ทั้งการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การไม่ออกกำลังกาย รวมทั้งพฤติกรรมการกินเนื้อสัตว์ประเภทปิ้งย่าง อาหารทอด อาหารไขมันสูง หรือรับประทานอาหารแปรรูปต่างๆ การไม่รับประทานผัก ผลไม้ เป็นต้น สามารถบั่นทอนสุขภาพในระยะยาว ทำให้เกิดการเจ็บป่วยได้

แผนภูมิ ๒๕ จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่ จำแนกตามเพศ เขตบริการสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

ที่มา: สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาสาเหตุการเสียชีวิตของประชากรในกรุงเทพมหานคร ๕ อันดับแรก ในปี ๒๕๖๔ พบว่าส่วนใหญ่เสียชีวิตจากโรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด รองลงมา โรคปอดอักเสบ โรคหลอดเลือดในสมอง โลหิตเป็นพิษ และโรคหัวใจขาดเลือด ตามลำดับ

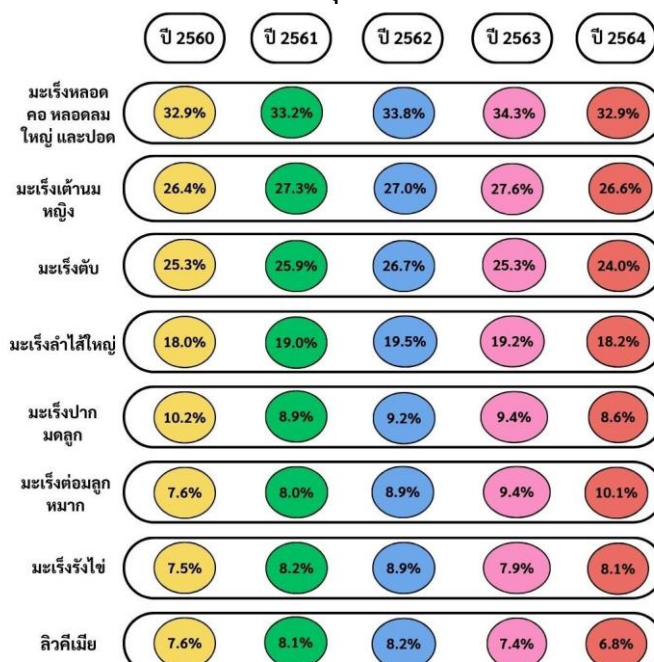
ตาราง ๓ อัตราการตายต่อประชากรกรุงเทพมหานคร ๑๐๐,๐๐๐ คน จำแนกตามสาเหตุการตาย ๕ อันดับแรก

ที่มา: สถิติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สำนักงานปลัดสาธารณสุข

เมื่อพิจารณากลุ่มโรคมะเร็งที่เป็นสาเหตุการตายอันดับ ๑ ของประชากรในกรุงเทพมหานครนั้น พบว่า กลุ่มโรคมะเร็งหลอดคอ หลอดลมใหญ่ และปอด มีอัตราการตายสูงสุด รองลงมา คือ กลุ่มโรคมะเร็งเต้านม ผู้หญิง กลุ่มโรคมะเร็งตับ กลุ่มโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และกลุ่มโรคมะเร็งปากมดลูก ซึ่งปัจจัยหลักอาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมการดื่มสุรา สูบบุหรี่ การไม่ออกกำลังกาย พฤติกรรมการกินอาหารปิ้งย่าง อาหารแปรรูป อาหารไขมันสูง รวมถึงความเครียด

ตาราง ๔ อัตราการตาย จำแนกตามกลุ่มโรคมะเร็ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

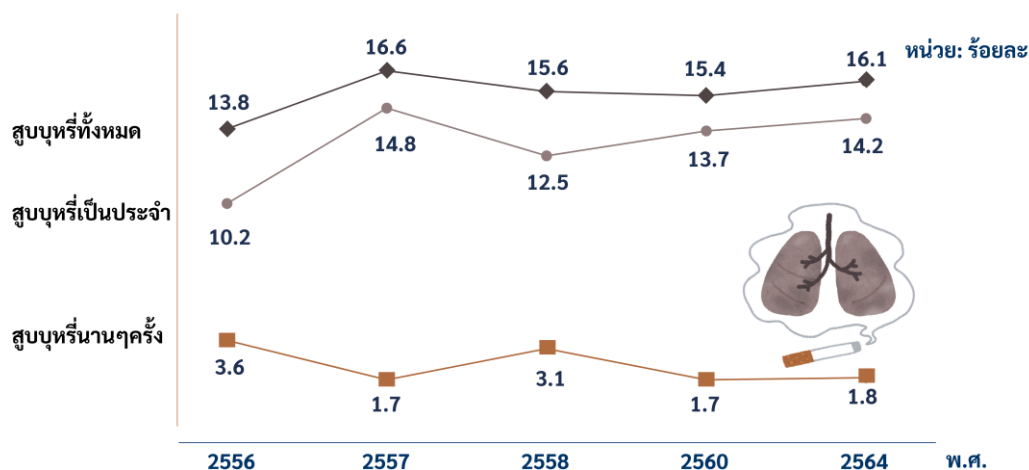

ที่มา: สถิติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สำนักงานปลัดสาธารณสุข

บุหรืมีสารเคมีมากกว่า ๔,๐๐๐ ชนิด ซึ่งในจำนวนนั้นมีสารเคมีจำนวนมากที่เป็นสารพิษ สารที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมและสารก่อมะเร็ง เช่น นิโคติน โปรท อะลูมิเนียม สารหนู เบนซิน ตะกั่ว เป็นต้น การสูบบุหรี่จึงก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ มีโทษต่อร่างกายหลายด้าน นำมาซึ่งโรคร้ายต่างๆ หลากหลายที่ส่งผลต่อการเสียชีวิต ส่งผลทั้งต่อตัวผู้สูบเอง ครอบครัวและคนรอบข้างที่ได้รับจากการสูดดมควัน บุหรื ทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็งต่างๆ โรคถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เพิ่มโอกาสเกิดภาวะแท้งในหญิงตั้งครรภ์ เป็นต้น ในปัจจุบันคนหันมานิยมสูบบุหรืไฟฟ้ากันมากขึ้น เพราะเชื่อว่ามีอันตรายน้อยกว่า ซึ่งแท้จริงแล้วนั้น บุหรืไฟฟ้าก็ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ไม่แพ้กัน นอกจากนี้ยังมีบางงานวิจัยที่ระบุว่า ไอระเหยของบุหรืไฟฟ้ามีขนาดอนุภาคที่เล็กกว่าบุหรืธรรมดา ทำให้สามารถถูกสูดเข้าไปในปอดส่วนลึกได้มากกว่า อนุภาคที่เล็กนี้จะจับเข้ากับเนื้อเยื่อปอดและดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือดได้อย่างรวดเร็วและยากที่กลไกธรรมชาติของร่างกายจะขับออกมาได้ หรือบางงานวิจัยก็บอกว่า บุหรืไฟฟ้ามีสารนิโคตินมากกว่าบุหรืธรรมดาถึง ๒ เท่า ทั้งนี้บุหรืไฟฟ้ายังเป็นสินค้าต้องห้าม หากผู้ใดมีไว้ในครอบครอง ถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย

จากการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรืของประชากร และการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พบว่า การสูบบุหรืของคนไทยมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๑๙.๙ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๑๗.๔ ในปี ๒๕๖๔ ในขณะที่การสูบบุหรืของประชากรในกรุงเทพมหานครสวนทางกับภาพรวมของประเทศ คือ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๑๓.๘ (จำนวน ๑.๐๑ ล้านคน) ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๑๖.๑ (๑.๒๓ ล้านคน) ในปี ๒๕๖๔

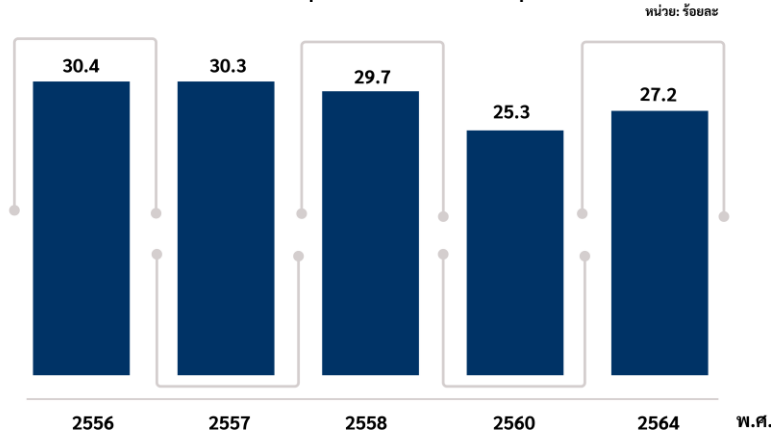
แผนภูมิ ๒๖ ร้อยละของประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำแนกตามลักษณะการสูบบุหรื พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๔

ที่มา: ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๘ จาก สํารวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 ปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๖๐ จาก สํารวจพฤติกรรมการสูบบุหรืและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๗ และ ๒๕๖๐
 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 ปี ๒๕๖๔ จาก สํารวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดื่มสุร่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเสียชีวิตก่อนวัยอันควรเช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ หากดื่มเป็นปริมาณมากอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย และมีสาเหตุทำให้เกิดโรค ร้ายต่างๆ เช่น โรคพิษสุร่าเรื้อรัง โรคตับแข็ง โรคเมเร็งต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดโทษต่อสังคม เช่น เกิด อุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ การทะเลาะวิวาท เป็นต้น จากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มสุร่าของประชากร อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มดื่มสุร่าลดลง จากร้อยละ ๓๐.๔ (๒.๒๔ ล้านคน) ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๒๗.๒ (๒.๐๙ ล้านคน) ในปี ๒๕๖๔

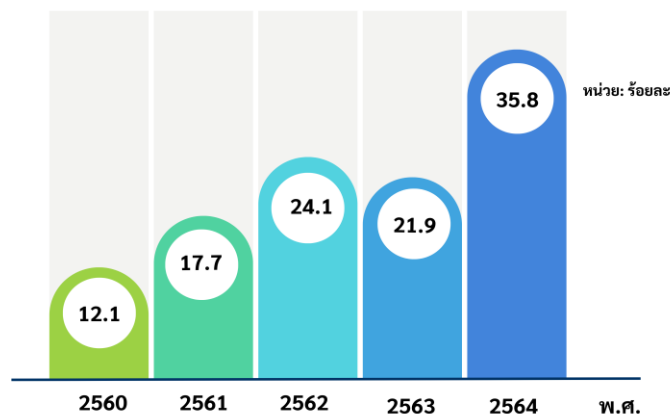
แผนภูมิ ๒๗ ร้อยละของประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่ดื่มสุร่า พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๔

ที่มา: ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๘ จาก สำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๘ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๖๐ จาก สำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุร่าของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๗ และ ๒๕๖๐
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ปี ๒๕๖๔ จาก สำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การดูแลสุขภาพของผู้หญิงในขณะตั้งครรภ์เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งการดูแลเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพใจ การดูแลเรื่องอาหารการกิน การฝากครรภ์ เป็นต้น เพื่อการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยทั้งต่อแม่และเด็ก มีสุขภาพ แข็งแรงสมบูรณ์ และเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ การเสียชีวิตของมารดาและทารก บ่งชี้ถึงการเข้าถึง บริการอนามัยแม่และเด็ก สะท้อนถึงความเป็นอยู่ของผู้หญิง การดูแลสุขภาพขณะตั้งครรภ์และการเข้าถึง บริการด้านสุขภาพ จากสถิติสาธารณสุข พบว่า พื้นที่กรุงเทพมหานครมีอัตราการตายของมารดาต่อเด็กมีชีพ เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก ๑๒.๑ คน ต่อเด็กเกิดมีชีพ ๑๐๐,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๓๕.๘ คน ต่อเด็ก เกิดมีชีพ ๑๐๐,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๔

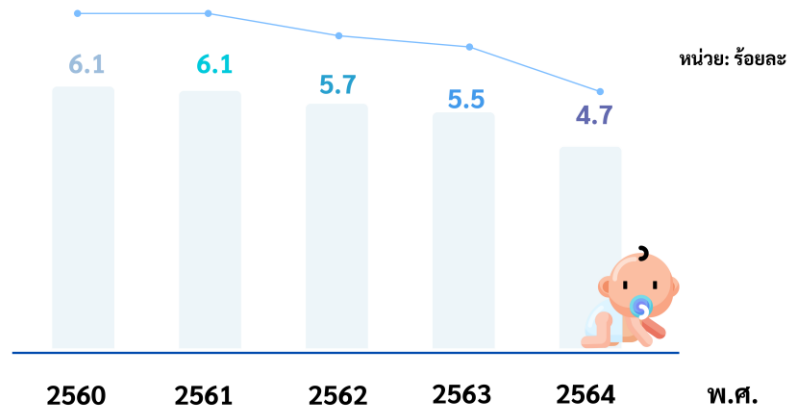
แผนภูมิ ๒๘ อัตราการตายของมารดาต่อเด็กมีชีพ ๑๐๐,๐๐๐ คน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ที่มา: สถิติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สำนักงานปลัดสาธารณสุข

ส่วนอัตราการตายของทารก (อายุต่ำกว่า ๑ ปี) มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจาก ๖.๑ คน ต่อเด็กเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๐ เป็น ๔.๗ คน ต่อเด็กเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งสาเหตุการเสียชีวิตของแม่และเด็กในระหว่างคลอด เช่น ภาวะแทรกซ้อนในขณะตั้งครรภ์ ครรภ์เป็นพิษ ครรภ์เกินกำหนด ภาวะขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิด ภาวะสุดสำลักขี้เทาในเด็กแรกเกิด ภาวะตกเลือดหลังคลอด เป็นต้น

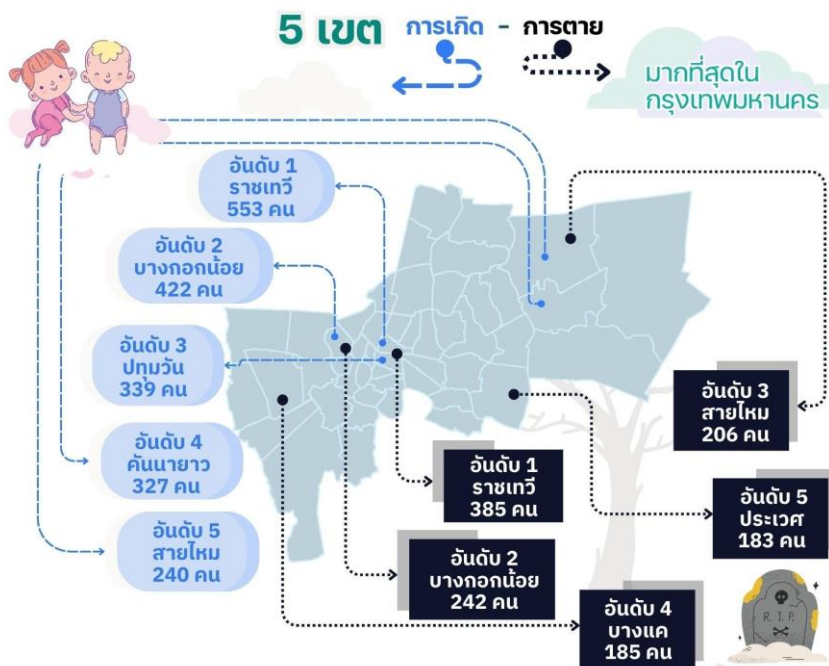
แผนภูมิ ๒๙ อัตราตายทารก (อายุต่ำกว่า ๑ ปี) ต่อเด็กเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ คน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ที่มา: สถิติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สำนักงานปลัดสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาการเกิดและการตายของประชากรกรุงเทพมหานครในระดับพื้นที่เขต พบว่า ในปี ๒๕๖๖ เขตพื้นที่ที่มีการแจ้งเกิดมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ เขตราชเทวี (ร้อยละ ๑๒.๗) เขตบางกอกน้อย (ร้อยละ ๙.๘) เขตปทุมวัน (ร้อยละ ๗.๘) เขตคันนายาว (ร้อยละ ๗.๕) เขตสายไหม (ร้อยละ ๕.๕) ตามลำดับ และพื้นที่ที่มีการแจ้งตายมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ เขตราชเทวี (ร้อยละ ๙.๑) เขตบางกอกน้อย (ร้อยละ ๕.๗) เขตสายไหม (ร้อยละ ๔.๙) เขตบางแค (ร้อยละ ๔.๔) เขตประเวศ (ร้อยละ ๔.๓) เขตคันนายาว (ร้อยละ ๔.๓) ตามลำดับ

แผนภูมิ ๓๐ จำนวนการแจ้งเกิดและการตาย จำแนกตามพื้นที่เขต พ.ศ. ๒๕๖๖

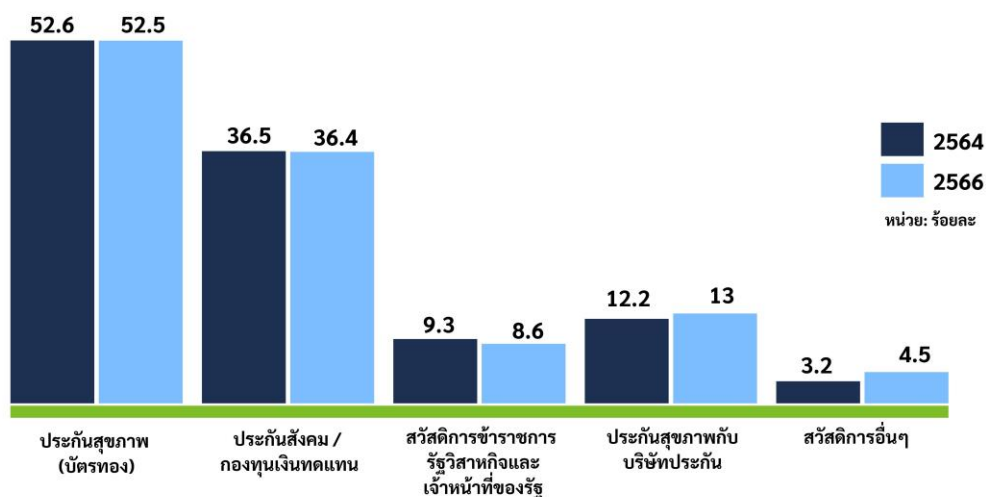
ที่มา: กรมการปกครอง

๕. สวัสดิการสังคม (Social Welfare)

การคุ้มครองทางสังคม คือ นโยบายที่มุ่งปกป้องคุ้มครองประชาชนทุกคนจากภาวะความยากจนและความเปราะบาง เช่น การให้เงินเยียวยา หรือการประกันสังคม ซึ่งถือเป็นแนวทางหลักของการรับมือด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ การคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาถือว่าได้มีการพัฒนามากขึ้น มีการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ให้ประชาชนมากขึ้น พัฒนารูปแบบสวัสดิการตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีการสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การคุ้มครองทางสังคมเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ยังไม่สามารถดำเนินการให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ สวัสดิการสังคมในประเทศไทยมีหลายประเภท โดยสวัสดิการที่จะนำเสนอ คือ สวัสดิการด้านสุขภาพ สวัสดิการด้านรายได้ และการประกันสังคม

สวัสดิการด้านสุขภาพ ด้วยภาวะเศรษฐกิจและปัญหาด้านค่าครองชีพ ประชาชนหลายคนอาจมีประกันสุขภาพไว้ใช้ยามเจ็บป่วย แต่ไม่มีกำลังจ่ายค่าเบี้ยประกัน รัฐบาลจึงได้พัฒนาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการการรักษาพยาบาลได้ มีเป้าหมายต้องการให้ครอบคลุมประชาชนที่ไม่ได้รับสวัสดิการระบบใดๆ ให้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ซึ่งรัฐบาลจะเป็นผู้จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้ ในปัจจุบันประชาชนกรุงเทพมหานครได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง ร้อยละ ๙๙.๐ ของประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล โดยส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบบัตรประกันสุขภาพหรือบัตรทอง ร้อยละ ๕๒.๕ รองลงมาเป็นประกันสังคม/กองทุนเงินทดแทน ร้อยละ ๓๖.๔ และประกันสุขภาพกับบริษัทประกัน ร้อยละ ๑๓.๐

แผนภูมิ ๓๑ ร้อยละของประชากรที่ได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล จำแนกตามประเภทสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๖

หมายเหตุ: ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ที่มา: สสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สวัสดิการด้านรายได้ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสทางสังคม รวมถึงผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอนาคตจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงต้องมีการจัดสวัสดิการการสงเคราะห์ให้กับผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมและเพียงพอ ซึ่งต้องใช้งบประมาณในส่วนนี้เป็นจำนวนมาก

นอกจากเบี้ยยังชีพที่จ่ายให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นสวัสดิการทุกเดือนแล้วนั้น ยังมีกองทุนผู้สูงอายุที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๓ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้ง "กองทุนผู้สูงอายุ" ขึ้น ในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ ให้มีศักยภาพความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุนผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกองทุนนี้ให้บริการกู้ยืมเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปสามารถยื่นกู้ได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม มีเวลาผ่อนชำระภายใน ๓ ปี และไม่มีดอกเบี้ย จากข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ พบว่า ปี ๒๕๖๕ มีผู้สูงอายุที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินจากกองทุนนี้ เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๑๓๐ (จากจำนวน ๒๒๑ ราย เป็นจำนวน ๕๑๓ ราย) คิดเป็นจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นมากกว่า ๘.๓๙ ล้านบาท

ตาราง ๕ จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินตามกองทุนผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

	ปี 2564	ปี 2565
ผู้ได้รับอนุมัติ (ราย)	221	513
เงินที่ได้รับอนุมัติ (บาท)	6,130,770	14,520,763

ที่มา: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การประกันสังคม คือ การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตในกลุ่มของสมาชิกที่มีรายได้ และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อรับผิตชอบเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ตาย สงเคราะห์ ชราภาพ และการว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาล และมีการทดแทน รายได้อย่างต่อเนื่อง

ช่วงปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มลดลงจาก ๔.๐๕ ล้านคนเป็น ๓.๘๔ ล้านคน เนื่องจากมีสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙) สถานประกอบการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว เป็นเหตุให้ต้องเลิกจ้างแรงงาน ทำให้ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ ลดลง หลังจากสถานการณ์โควิด-๑๙ เข้าสู่ภาวะปกติ มีการจ้างงานมากขึ้น ทำให้ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๓.๙๙ ล้านคน ในปี ๒๕๖๕

ประกันสังคมมาตรา ๓๙ หลักประกันสำหรับผู้สมัครใจที่จะส่งเงินสมทบ และใช้สิทธิกับ ประกันสังคมต่อ หลังจากออกจากงานแล้ว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๐.๔๓ ล้านคน ในปี ๒๕๖๒ เป็น ๐.๔๙ ล้านคน ในปี ๒๕๖๔ และลดลงเหลือ ๐.๔๖ ล้านคนในปี ๒๕๖๖ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ กลับมามีการจ้างงานมากขึ้น ผู้ประกันตนจึงกลับไปเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ มากขึ้น และสำหรับ ประกันสังคมมาตรา ๔๐ หลักประกันภาคสมัครใจสำหรับประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบอาชีพอิสระและแรงงาน นอกระบบ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๐.๔๒ ล้านคน ในปี ๒๕๖๒ เป็น ๑.๖๙ ล้านคน ในปี ๒๕๖๖ แสดงให้เห็นว่า ประชากรกรุงเทพมหานครมีผู้ประกอบอาชีพอิสระและแรงงานนอกระบบเป็นจำนวนมากที่สมัครใจเข้าเป็น ผู้ประกันมาตรา ๔๐ เพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีหลักประกันเพื่อตนเอง

ตาราง ๖ จำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

มาตรา 33			มาตรา 39			มาตรา 40		
2562	4,050,171		2562	425,793		2562	425,231	
2563	3,837,817		2563	461,395		2563	451,918	
2564	3,805,952		2564	490,355		2564	1,687,565	
2565	3,988,488		2565	476,785		2565	1,709,738	
2566	4,124,718		2566	461,299		2566	1,699,962	

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

สำหรับสิทธิสวัสดิการจากการประกันสังคม ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่เกิน ๖๐ ปี จะได้รับสิทธิทั้งสิ้น ๗ กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิต คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพและว่างงาน หากสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน จะได้รับความคุ้มครองต่อ อีก ๖ เดือน ใน ๔ กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิตและคลอดบุตร และภายใน ๖ เดือนนี้ ผู้ประกันตนสามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจ หรือผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ก็จะได้รับสิทธิ สวัสดิการจากประกันสังคมทั้งสิ้น ๖ กรณี ได้แก่ เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิต คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และชราภาพ จากข้อมูลของสำนักงานประกันสังคม พบว่า ในปี ๒๕๖๔ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๙ ในกรุงเทพมหานคร มีการใช้บริการขอรับสิทธิสวัสดิการครบทุกกรณี โดยส่วนใหญ่ขอรับสิทธิกรณีเจ็บป่วย จำนวน ๑๒.๐๒ ล้านครั้ง รองลงมาคือสิทธิกรณีสงเคราะห์บุตร จำนวน ๐.๒๑ แสนราย และกรณีชราภาพ ๐.๑๕ แสนราย

แผนภูมิ ๓๒ จำนวนการใช้บริการของผู้ประกันตน มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๙ พ.ศ. ๒๕๖๔

- หมายเหตุ /๑ กรณีเจ็บป่วย คือ จำนวนครั้งที่ผู้ประกันตนมาใช้บริการ ซึ่งผู้ประกันตน ๑ คน อาจใช้บริการมากกว่า ๑ ครั้ง รวมการใช้บริการกรณีประสบอันตราย เจ็บป่วยฉุกเฉิน ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และเงินทดแทนการขาดรายได้
- /๒ กรณีคลอดบุตร คือ จำนวนครั้งการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร
- /๓ กรณีทุพพลภาพ คือ จำนวนครั้งการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพในแต่ละเดือน
- /๔ กรณีตาย คือ จำนวนคนที่ได้รับค่าทำศพ
- /๕ กรณีสงเคราะห์บุตร คือ จำนวนบุตรของผู้ประกันตนที่เบิกเงินสงเคราะห์บุตร ซึ่งเป็นจำนวนที่นับสะสมเนื่องจากผู้มีสิทธิบางรายยังคงได้รับประโยชน์ทดแทนในปัจจุบัน โดยบุตรแต่ละคนจะได้รับสิทธิต่อเนื่องจนอายุครบ ๖ ปี
- /๖ กรณีชราภาพ คือ จำนวนผู้รับบำเหน็จและบำนาญ
- /๗ กรณีว่างงาน คือ จำนวนผู้ประกันตนที่มีรายงานตัวและรับเงินทดแทนการขาดรายได้ในแต่ละเดือน (เฉพาะผู้ประกันตนมาตรา ๓๓) ซึ่งเป็นจำนวนที่นับสะสม เนื่องจากผู้มีสิทธิบางราย ยังคงได้รับประโยชน์ทดแทนในปัจจุบัน
- ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

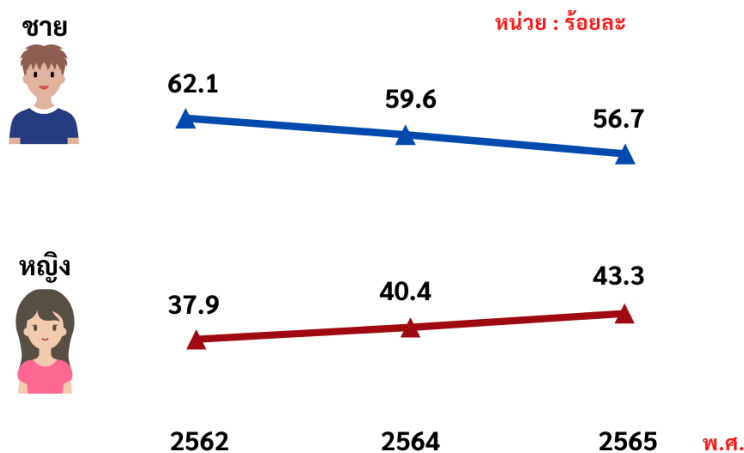
๖. หญิงชาย (Gender)

ในปัจจุบันประชาชนคนไทยให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งก็คือการไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะด้วยเหตุทาง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง แหล่งกำเนิดหรือสถานะอื่นๆ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และ อิสรภาพของมนุษยชนพื้นฐาน เกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์ และสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรี

ความเสมอภาคทางเพศไม่ได้หมายถึงการที่ผู้หญิงและผู้ชายเหมือนกัน แต่หมายถึง การมีศักยภาพในการใช้โอกาสในสังคมและชีวิตที่เท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ แบ่งแยก กีดกัน จำกัด ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยเหตุทางเพศ จึงเห็นได้ว่าผู้หญิงไทยทุกวันนี้มีบทบาทความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าในอดีต เทียบเท่ากับผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นบทบาทสำคัญทางการเมือง ทางธุรกิจ เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและสังคม มีสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง ในบางครอบครัว ผู้หญิงทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวและเลี้ยงดูบุตรด้วย

การเป็นหัวหน้าครัวเรือนของครอบครัวกรุงเทพมหานคร พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ชาย แต่สำหรับผู้หญิงที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๓๗.๙ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๔๓.๓ ในปี ๒๕๖๕ แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกรุงเทพมหานครสามารถดูแลตนเองและรับผิดชอบดูแลครอบครัว บุตรหลานได้เป็นอย่างดี

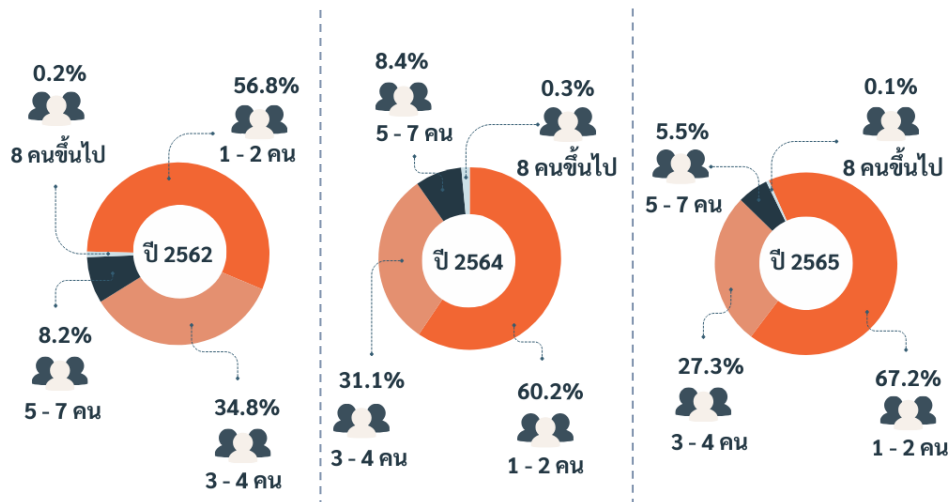
แผนภูมิ ๓๓ ร้อยละของหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามเพศ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ที่มา: สำนักรวบรวมเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนกรุงเทพมหานครมีขนาดเล็กลง และมีแนวโน้มเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น โดยเป็นครัวเรือนที่มีสมาชิก ๑ - ๒ คน ร้อยละ ๖๗.๒ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๕๖.๘ ในปี ๒๕๖๒ ครัวเรือนที่มีสมาชิก ๓ - ๔ คน ร้อยละ ๒๗.๓ ลดจากร้อยละ ๓๔.๘ ในปี ๒๕๖๒ ครัวเรือนที่มีสมาชิก ๕-๗ คน ร้อยละ ๕.๕ ลดจากร้อยละ ๘.๒ ในปี ๒๕๖๒ และครัวเรือนที่มีสมาชิก ๘ คนขึ้นไป ร้อยละ ๐.๑ ลดจากร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๖๒ เป็นผลมาจากการย้ายถิ่นไปทำงานของสมาชิกในครอบครัวหรือการหย่าร้าง

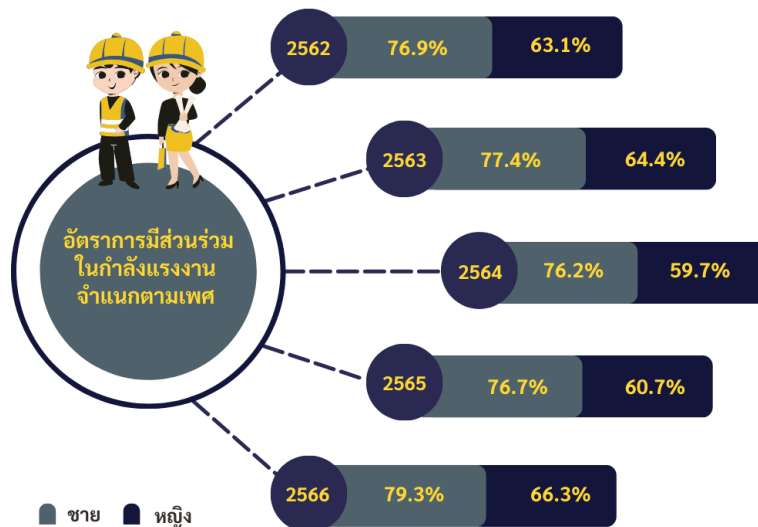
แผนภูมิ ๓๔ ร้อยละของครัวเรือนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕

ที่มา: สํารวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในกําลังแรงงาน พบว่า ผู้หญิงในกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในกําลังแรงงานน้อยกว่าผู้ชายมาโดยตลอด และมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๖๓.๑ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๕๙.๗ ในปี ๒๕๖๔ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ ซึ่งในปี ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๖.๓

แผนภูมิ ๓๕ อัตราการมีส่วนร่วมในกําลังแรงงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

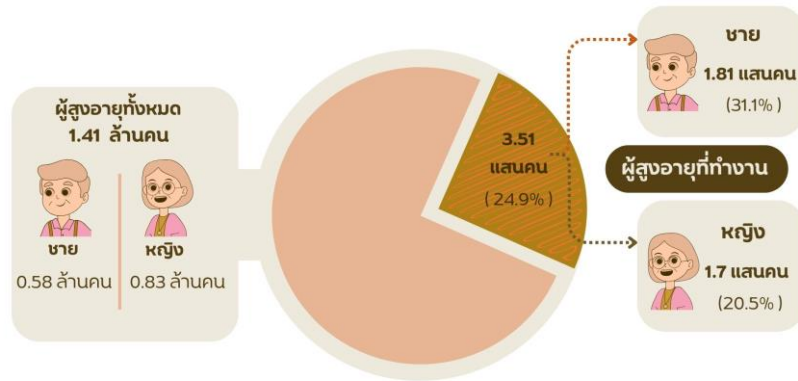

หมายเหตุ: อัตราการมีส่วนร่วมในกําลังแรงงานตามเพศ = $\frac{\text{ผู้อยู่ในกําลังแรงงานแต่ละเพศ}}{\text{ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปแต่ละเพศ}} \times ๑๐๐$

ที่มา: สํารวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในปัจจุบันที่กําลังวัยแรงงานลดน้อยลง ประกอบกับสวัสดิการต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงยังมียุคสูงอายุที่ทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก จากการสำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ในปี ๒๕๖๖ มีผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครที่ยังทำงานอยู่ ๓.๕๑ แสนคน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙ ของผู้สูงอายุทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร โดยผู้สูงอายุเพศชายที่ยังทำงานอยู่มีจำนวน ๑.๘๑ แสนคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๑ ของผู้สูงอายุเพศชายทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร และผู้สูงอายุเพศหญิงที่ยังทำงานอยู่ มีจำนวน ๑.๗ แสนคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๕ ของผู้สูงอายุเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

แผนภูมิ ๓๖ จำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. ๒๕๖๖

หมายเหตุ : สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงาน = (ผู้สูงอายุที่ทำงาน / ผู้สูงอายุทั้งหมด) x 100

ที่มา: การสำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ